

ELŐFIZETÉS :

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ :

egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többzetű hirdetésnél olcsóbb. Nyitlatter sorra 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések Bittermann Nándor nyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el. Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden Kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Nyílt levél

a „Bácska“ szerkesztőjéhez!

Nagy érdekléssel olvastam a „Bácska“ két utolsó számában a körülbelül 100,000 forintot tevő iskola-alapról írt két cikket; az első alapos és beható adatainál fogva tanulmányok is beillik, és minden esetre azokat, kik ezen alap eredetét és természetét eléggé nem ismerik, de felette határozni hivatva vannak, kellően tájékozni teljesen alkalmas.

A második cikkben a növevelés csak mellesleg lett felemlítve, és különösen az ipariskola felállítása hangsúlyozva; én ezt azonban nem tartom elegendőnek; és úgy vagyok meggyőződve, hogy a zombori római katolikus, helyesebben mondva: magyar iskolák ügye csak úgy oldható meg célszerűen, ha a jelenleg fennálló fiú- és leányiskolák újból szervezetnek és a felállítandó közép tanintézetekkel megbővítve kapcsolatba hozatnak.

Nézetem szerint nem lenne elégséges és helyes, ha az egyházzévédség egyszerűen egy ipar- vagy kereskedelmi iskola felállítását határozná el a nélkül, hogy az elemi fiúiskolák helyiségeiről és különösen az elemi és felsőbb leánynevelésről is ne gondoskodják.

A Zombor városi egyházzévédség a katolikus jellegűeknek decretált elemi iskolák fenntartására a városi házipénztárból évi járadék fejében o. ért.

13,680 frt 70 krt kap; ehhez számítva az állami gymnasium felállítása óta lakbér fejében pótlólag megállapított

660 frt — krt a 100,000 frt iskola-alapnak évi 8% kamata térszen 8000 frt — krt

összesen 22,340 frt 70 kr.

A legelső és legcélszerűbb intézkedés abban áll, hogy az elemi fiú- vagy leányiskolák a jelenlegi kibérlett alacsony és szűk, a város különböző részeiben szétszórtva fekvő, többnyire egészségtelen és mindezen körülményeknél fogva a törvény rendelkezéseinek meg nem felelő iskolahelyiségek helyett, eléggé tágas, száraz és szellőztetési készülékkel ellátott iskolaépületbe helyeztessenek el.

Erre nézve az első meg is történt az által, hogy az egyházzévédség kérelmére, a városi közgyűlés az ugynevezett »korona vendéglő«-telket kizárólag egy iskolaépület felépítésére átengedte. Ezen telekre szabva igen is célszerű építési tervek a városi levéltárban már régóta készen hevernek.

Most az a kérdés, mely iskolákat lehet célszerűen az ujonnan építendő házban elhelyezni?

Jelenleg van — a 6 külvárosi és szállási iskolát nem számítva — 6 osztályú fiú- és leányiskolánk; megjegyezvén, hogy az 5-ik és 6-ik osztályok ugyanazon tanítók által, egy-egy helyiségben láttatnak el. Ez Zombor város magyar ajkú lakosai igényeinek, de a törvény határozatainak sem felel meg, és így tovább nem maradhat.

Az elemi fiúiskolákat, a mint egy közép-tanintézet felállítatik, 4 osztálylyal lehet szervezni, mert 5-ik és 6-ik osztály akkor felesleges leend; különben is a gymnasiumok és a reáliskolák a 4-ik osztályt jól végzett tanulókat intézetükbe felveszik.

A népiskolai törvény szerint, Zombor városa már rég köteles volt, egy legalább 4 osztályú polgári iskolát felállítani. Ámde a polgári iskolák tantárgyai olyformán vannak összeállítva, hogy az azokból kikerülő ifjak sem a gymnasiumokban, sem a reáliskolákban elsajátítható qualificatióval nem bírnak, más magasabb

tanintézetekbe nem juthatnak, szóval nem célszerűek.

Tekintve, hogy a megyében hat gymnasium már van, — hogy egy alreáliskola célszerűtlensége felől tapasztalásból meggyőződést már szerztünk, hogy a közel fekvő városokban fennálló reáliskolák a tanulók csekély száma és folytonos apadása felett panaszokodnak, — nézetem szerint egy magasabb 4 osztályú kereskedelmi iskola felállítása lenne Zombor város összes lakosaira nézve a legüdvösebb.

Ezen kereskedelmi iskola tanárai azután könnyen elláthatnák a tisztelt szerkesztő úr által oly melegen ajánlott és nézetem szerint is valóban szükséges két osztályú ipariskolában a hetenkint 3-szor tervezett két órás tanítást.

Ámde ha a »korona« telekre építendő házban a 4 elemi fiúiskolát, a 4 osztályú kereskedelmi iskolát, rajztanodát, az ipariskolának legalább két tantermet, igazgatósági szobát stb. kívánunk elhelyezni, azon a telken több nem fér el, és hol meg mily költséggel szerezhetünk célszerű helyiségeket a 4 osztályú leányiskolának és a 4 osztályú felsőbb nőnevelő-intézetnek?

Hogy mindezen tanhelyiségeket kellően előállíthassuk, a 100,000 forint iskolai alapot csupán épületekbe kellene fektetni. Igen ám; de akkor a 100,000 forint többé nem hozhatna évi 7—8 ezer forint jövedelmet, s az elemi iskolák fenntartására a városi házipénztárból járuló és jelenleg is alig elégséges kerettségben 14,500 frtból pedig a felsőbb leányiskola, az ipar- és kereskedelmi iskola tanárait fizetni épenséggel nem lehetne. Mindezeket megfontolva, véleményem a következőkben összpontosul: építtessék a »korona« telken a már kész tervek szerint egy oly emeletes épület, a melyben az elemi fiúiskolák, a rajztermek, az ipar- és kereskedelmi iskola elhelyeztessenek.

Miután pedig Haynald Lajos kalocsai bíbornok-érsek oly nagylelkű volt, egy Zomborban felállítandó nőnevelő intézetre 40,000 frt alapítványt oly kikötéssel felajánlani, hogy a leányiskolákban a tanítás az általános elismerésben részesülő a »Miasszonyunk«-ról nevezett iskolánékre bizassék s ezen alapítványt a páratlan buzgalomú és fáradhatatlan egyházi tanfelügyelő, Kubinszky Mihály püspök ő méltósága 2,000 frttal gyarapította: a mit korlátolt felfogásból eddig elmulasztottunk, tegyük meg most és fogadjuk el ezen két ajánlatot hálával és köszönettel és azt nyerjük, hogy az elemi leányiskolákról, és az eddig nem is létező felsőbb nőnevelésről csekély anyagi hozzájárulásunkkal bőségesen s a mi a földolog, rövid idő alatt kielégítőleg leend gondoskodva.

Hogy az egyházi főnökeink által nagylelkűen felajánlott 42,000 forint egy legalább 8 tantermet és ugyanannyi tanítónő lakását is magában foglaló épület felállítására, a 8 9 apáca eltartására, a taneszközök beszerzésére, fűtésre, stb. nem lehet elegendő, ezt tudjuk, de tudjuk azt is, hogy az elemi leányiskolákra eddig fordított összes költségek nagyobb része ily módon más iskolákra megtakaríthatnánk.

Miután pedig a fiúiskolák épületének felállítása legkevesebb 45—50 ezer forintba kerülne; a leányiskola és zárda felépítése ismét legalább 20—30 ezer frtot veend igénybe; ha mindezt a 100,000 frtos iskola-alapból akarnók előállítani, akkor lenne ugyan a fiúk számára iskolaépületünk, és a leányok neveléséről is lenne gondoskodva, de az ipar- és kereskedelmi iskola tanárainak fizetését a fenmaradandó 20—25 ezer frtnak kamataiból előteremteni teljes lehetlenség.

És mégis van egy mód, hogy összes iskoláinknak a szükséges és kellő épületeket elkészíthessük, a 100,000 frtos iskola-alapnak pedig legalább három negyed részét az ipar- és kereskedelmi iskolák tanárai fizetésére megmenthessünk.

Ugyanis: a vásártéren épült új templomot tovább építeni vagy befejezni, pénzhány miatt a jelenlegi generáció teljesen képtelen; ezt mindenki tudja, de nyíltan kimondani még némelek röstellik.

Mig az új templom teljes elkészítéséhez és felszereléséhez okvetlenül szükséges legalább 100—120 ezer forintot évek hosszú során át talán lehetséges is leend összegyűjteni, addig a jelenlegi templomépület tetőzete lerohad, a falakba rakott téglahalmaz pedig értéktelenné válik.

Hogy tehát iskolákat építhessünk és az iskola-alap nagyobb részét is megmenthessük, az egyedüli út és mód: az új templomba berakott néhány millió téglát szétbontani és az ezáltal nyert anyagból az iskolákat felépíteni.

Fogadja a tekintetes szerkesztő ur ez alkalommal is kitünő tiszteletem őszinte kifejezését.

Zombor, 1880. június hó 27-én.

Barthall József.

Műleírás

a hodságh-keresztúr-verbázi lecsapoló csatorna mélyítéséről és kibővítéséről.

(Folyt. és vége.)

3.

Az előbbi cikkben már szükséges volt megemlíteni hogy összesen 15,344 hold volt 1871-2-ben viz által elborítva.

Ennek fejlesztése az érdekelték közbenjártával egy mérnök által úgy eszközöltetett, hogy a községi megbízottak minden dűlőben a helyszínen megmutatták a mérnöknek azon helyet, a meddig az árvíz széle kiterjedt, a mérnök aztán elfogadta azt, vagy helyre igazította a valószínűtlenek látszó megmutatásokat, és a hol szükségesnek mutatkozott, az árvíz szélét lejtezéssel meghatározta, azután az így nyert pontokat a község térképére berajzolta, végre összekötvén ezen pontokat, az árvíz szélének vonala elő lett állítva, — melyek, megtörténte után az ártérbe eső területek, dűlőnkint kiszámítottak, és a községi előjáróság által aláíratnak.

Nem lehetetlen ugyan, hogy az ekkép fejlesztett ártérbe némi hibák csuszhattak be, de e hibák, ha netalán felőgnának fedezetni, a községi térképek alapján mindenkor könnyen kiigazíthatók.

Van eszerint a lecsapoló csatorna kibővítése által

8 község és a m. kir. kincstár érdekelve; nevezetesen:

Hodságh községe	873 h. 1268	öl ártérrel
Lality	1589	366
Filipova	477	1460
Keresztur	3831	494
Torzsa	371	91
Kucura	310	347
Kula	640	775
Ujverbász	494	1023

A kincstár érdekelve van Lality, Keresztur, P-Peklai és Bela határoiban összesen 6750 h. 788

Összes ártér 15,344 h. 211 öl. Melyre felosztván az összes 99,229 frt 37 krnyi költséget, jut egy-egy holdra 6 frt 47 kr.

Noha teljesen bizonyos, hogy árvizes években nem találkozunk az érdekelték közül egy sem, ki szívesen meg nem fizetné ezen holdankinti költséget, sőt annál többet is, csak hogy megszabadulhasson az árviztől, mégis ösmerve sajnos szokásunkat, nem valószínű, hogy az utolsó árvíz elmulta után még heted évre is készek lennének az illetők ezen költségnek elvállalására, és azt maguk részéről elviselhetlennek ne állítanak.

Tekintetbe véve ezen eshetőséget, hogy t. i. az érdekelték nem lennének hajlandók a holdankinti 6 frt 47 krnyi költséget magukra vállalni, összeállított egy másik költségvetés is, mely abban különbözik az elsőttől, hogy a lecsapoló csatorna nem lenne

kellő méretekkel ellátva, hanem csak annyira lenne kibővíthető, illetőleg kíméltető, a mennyire most mindjárt multhatlanul szükséges, a kibővítés többi része pedig későbbi időkre tartatnék fenn.

Az azonnali földmunka mennyisége lenne ez esetben az előmérték szerint 16,333-73 köbméter, és költsége lenne a költségvetés szerint 36,559 frt 90 krt.

A hidakra nézve ez esetben elegendő volna csak az Újverbászról, Kuczuráról és Pivniczáról-Kulára vezető utakon levő hidakat újra építeni, de oly méretekkel, hogy a csatorna későbbi kellő kibővítése esetében ne kellesék újra megnagyobbítani. Teszen pedig ezen 3 hid költsége a költségvetés szerint 3455 frt 67 krt.

Igy volna az összes költség ez esetben 40,015 frt 57 kr., melyből *csenk egy-egy holdra 2 frt 61 kr.*

Ez már valóban oly csekély költség, hogy aki még ezt is sokalja, az általában véve semminő költséget sem hajlandó földjének javítására fordítani, és semminő érvelésekkel rá nem vehető culturalis befejezetésekre.

Mintán a fentebbiekben kilett mutatta, hogy a hodságh-keresztúr-verbázi lecsapoló csatorna környékén fekvő lapályok honnan kapják árvizüket? — fellett továbbá derítve: hogy mi akadályozza az árvíz elfolyását? és minő munkálatokra van e miatt szükség? — végre kilették mutatta az érdekeltségek, valamint az egyes holdakra eső költségek is, — mindezek után a kir. mértékesség nem tartja feleslegesnek röviden előadni nézetét a munka mikénti kivételéről is.

Mindenek előtt szükséges, tervező véleménye szerint, hogy a tervezett mélyítés és kibővítés kivételére az érdekelt 8 község és a m. kir. kincstár egy társulattá alakuljon, — az árvíz által elborított holdak számahoz aránylagos költség viselés alapján.

Az így megalakult társulat vegye fel, a szükséges pénzüsszeget kölcsönképen valamely pénzintézetnél a kormány jóvállása mellett, több évekre terjedő amortiszióra; jogában álljon azonban a társulatnak e kölcsönpénzt a kitűzött határidő előtt is lefizethetni.

A kölcsön törlesztésére és kamataira megkivántató évi összegek, az állam által az országos adóval együtt szedessenek be az illetőktől és pedig akként, hogy az adóhivatalba befizetett összegnek egy bizonyos része akkor is ármentesítési költségül fogadtassék el, midőn az illetőnek országos adója még nem volna egészen befizetve; — ez szükséges, mert különben sok esetben illusorius marad az ármentesítési költség behajtása, lévén igen sok földtulajdonos örökösen adóhátralékban.

Több ármentesítő társulat beleletének megfigyelése után nyert hosszas tapasztalásból állíthatni, hogy ily uton volna legkönnyebben, leggyorsabban és legbiztosabban keresztül vihető a hodságh-keresztúr-verbázi lecsapoló csatorna kellő mélyítésének és kibővítésének munkája.

A begacsatornai kir. mérnöki hiv. 1038. sz.

LEVELEZÉS.

Budapest, 1880 június 26.

Fővárosi levél.

Nincs semmi zaj, nincs semmi nesz, nyugodt a főváros légköre, a saison morte kiterjesztette felette halottas szárnyait, eltojította szive hangos dobbanását, vére pezsgő keringését. Kérlelhetlen pusztítást vitt véghez újra soraink közt társadalmi életünk legmodernebb betegsége, a saisonomania. Kiirítette a színházakat, parnassusi nyaralókba számúzva a műzsákat,

bezárta az országházakat, üdülni küldve a hosszú semmittevésben meggémbereedett honatyákat, lesöpörte corsónkat, a főváros ünnepeit szépségeinek e díszes kirakatát s kritisztította sétatereinket, Aranyország ez Új Jeruzsalemnek keresztelt gyűlhelyét. Rádiétálta az egészségesre, hogy beteg, a karesúra, hogy telided, a testi és lelki rugalmasságnak örvendőre hogy kimerült, az örökké tétlenkedőre, hogy fáradt, hogy pihenésre, üdülésre van szüksége, elhítette a papával, hogy csak úgy gyógyulhat meg, ha kedves családját — saját felüdülésére — egyidőre zöldelni küldi, elhítette a szerető mamával, hogy fiatal csemetéje érett már, s hogy elfonnyad, ha a furdó nemzetközi házassági tözsdéjén ki nem állítja. „Pakolj-Pista“ — ez a vezényszó, mely egy hét óta a coullissák megett az uralgó, erre esküszik a báró és bankár, ennek hódol nemes és polgár, ez alatt költözik ki Rosenkranz és Gúldenstern, és ez alá rejtőzik az ármány és szerelem. A szélsőrsza minden irányba felé megindult a vándorlás, nincs fashionable furdó széles e világon, hol ne zengne az ékes magyar szó, és nincs asztal, melyen ne csengene a még ékezebb magyar pénz melyet idehaza majdnem annyiszor tagadunk el, mind a hányszor megtagadjuk amazt.

Es százszor jaj annak a szerencsétlen flótásnak, kit az istenek kegye elfeledett homlokán — vagy talán erszényen esőkölni, és a ki ország világ gúnyára itt rekedt a fővárosi magányban.

Hetekig elzárkozunk kis szobánk falai közé, ne hogy valamelyik ismerősünk ránkpirítson az utcán, s ha a kérélhetetlen szükség ki is kényszerít hébe-korba, csak úgy lapulunk a házakhoz melyeknek lehunyt redői is szemrehányást szólnak ránk.

Heu! me miserum! Én is e vértanuk egyike vagyok, s ha már ide is bilincselni végzetem, legalább lelkeket röpittem önökhez soraim szárnyán, talán könnyebb lesz így nehéz sorsomat elviselni.

Aki tudja, hogy társadalmi életünk egyedüli lüktető ere a politika, a ki meggyőződött, hogy mi lelkesülési és rajongást csak az ömlőből szivhatunk magunkba, az könnyen elképzelheti magának azt az ámos phisionomiát, melyet most fővárosunk mutat. Vendéglő és kávéház a csendélet jellegét viseli magán, kihalt belőle a kedv és a vígság, mióta asztalát a politika fűszerezi. Kávé mit is ér, ha egy kis keserű kifakadásal a kormány iránt meg nem édesíthetjük, mit ér a bor, ha Tisza Kálmán bünei felett sirva, nem vigadhatunk mellette? Oh! annak a Sándorutcai országháznak a kapui, hány szívnek örömét, hány ajknak ékesszólását zárják be magukkal, és azok az ásitó padok ott benn hány fogékony kedélyt ragadnak visszhangra?!

Maga a hírlapirodalom is, mely a fővárosi élettel oly szorosán forrt egybe, hogy lelkületének tükré, gondolatának tolmácsa és lelkiismeretének bírója lett, mélyen a megszokott magaslat alatt szárnyal, mióta tollas harcossai a politikai széleslendben bakokra nem vadászhatva, ártatlan kacákat eregetnek a világnak.

Ilyen ugorka idényben aztán nem csoda, ha a strike a hét legjelentékenyebb eseményévé tudja magát felküzdeni és ha a meddőségre kárthatott közvélemény a csendes asztaloslegénykéket a nap hőseivé avatja fel.

Itt hős Kupa — a 25-re érdemes bizottság vezére, kacagányos elődeként ádáz gyalvasát forgatva kezében, hirdeti a „nix dógozni“ egyedül üdvözítő elvét, onnan a városligeti főhadiszállásból Ertl fenyegeti magasra emelt collstokkal a macakodó majsterokat, és végzi lelkesítő beszéleit azzal a szép refrainnal, hogy: „fiaim csak strikeoljatok.“

Tegnap óta azonban a mozgalom keskenyebb mederben foly, a rideg Kupába talán bort öntöttek, hogy egyszerre néma lett az ékesszó száj? Az összetakolt

alkotmány bomlásnak indul, Thaisz csapása szétforgácsolja az erőket, a „dolce far niente“ kiüresíti a zsebeket, és a nagy gonddal felépített strike még betetőzés előtt romba dől.

Ma-holnap leteszik fegyverüket, visszatérnek csendes műhelyükbe, felveszik az eldobott gyalut, és farragni kezdnek újra, ki bölesőt, ki oltárt, ki koporsót. — De az eszme halhatatlan, tovább nő a sírban is, sőt azon túl is feltűzi a remény zászlóját, és ha hűtlenül eldobták a gyalu hősei, majd újra fennen lobogtatják az ollók lovagjai.

Igen, a jövő hétre ismét egy hatalmas eseménynek nézhetünk elé, melylyel már hónapok óta terhes a levegő, a borbély lovagok strikejának. Borzasztó gondolat! Összesküdni egy főváros valamennyi fejé ellen, hogy kivetkezzünk emberi alakunkból, hogy Allah közreműködése nélkül megnőjjön szakálunk, hogy megijedjünk saját magunk látásától!! Horrebile dictu!

Hova fog vezetni ez összeesküvés, még ma nem mondható meg, és miféle bonyadalmaknak lesz szülőanyjává, — még ma előre nem látható. A kedves nem fog seladonjára ismerni, kinek nyolc nap előtt sima arcát cirógatta még, a hitelező nem találja meg adósát a hajtenger jótékony fátyla alatt, és a sok nekiavadult hajzau zseni rögtön pótvá avatva fel magát, csakhamar benépesíteni fogja Parnass letarolt mezejét.

„Isten óvja a szép hazánkat még ez új csapástól.“
A nemzeti színház culissái megett a primadonna-kérdés még mindig élénk discussió tárgyát képezi. Színpadunk valóságos nemzetközi gyűlhelye lett a vándorló énekesnőknek kik sorban éneklük tele szívünket és üresítik ki zsebeinket, annélkül hogy csak egyik is kielégíthetné az igazgatóság igényeit. Hallottunk angol, francia, német Juliákat, Opheliákat és Margitokat, de egyik sem feledtette el velünk a mi vesztésünket, melyet ha pótolni lehet is de helyettesíteni sohasem. A népszínházról jól lesz hallgatni, csalóganja kirepült kalitkájából, és Nizza felé vette vándorutját, az itthon maradt madárkák pedig csak csiripelni tudnak, csiripelésről pedig ne szóljon a krónika.

Hidassy Ármin.

Hodságh, 1880. június 26.

Magyarosodunk! Ez a legfontosabb mozzanat, mely — tekintetbe véve, hogy községünk lakói nagyobb részben németajkúak — megérdemli, hogy a nagy közönség is tudomást vegyen róla. Nem régen történt a magas kormány rendeleténél fogva, hogy a magyar nyelv tanítása iskoláinkban kötelezővé tétetett. Es mi volt ennek községünkben eredménye? Erről akartunk meggyőződést szerezni, midőn az idei tanévet bezáró iskolai vizsgálatokat meghallgattuk. A magyar nyelvben az apró diáksereg oly szép előmenetelt tanúsított, mely minden várakozásunkat, reményeinket felülmulata. Ez derék tanítóink érdeme. Es ebből az oroszlanrész *Wenk Benedek* tanító urat illeti, kinek köszönetünket itt a nyilvánosság előtt is kifejezni kötelességemnek tartom Eljen!

Ó felsége Erzsébet királyné védnöksége alatt álló vörös kereszt-egylet elnökségétől e napokban érkezett hozzánk a felhívás, hogy alakítsunk fiók-egyletet. Jusits Lajosné úrhölgy fáradhatatlan buzgalommal gyűjti a tagokat és nemeslelkű hölgyeink, átérezvén ezen egylet céljának fontosságát, tömegesen sietnek a tagok sorába lépni. Számuk már közel van 40-hez, és így a fiók-egylet nemsokára megalakul.

Panaszkodni nincs okunk. A mult hét esős napjait derült, verőfényes napok váltották fel. Községünk lakói készülődnek az aratásra, melyhez legszebb re-

TÁRGA.

Tünődés.

A halál mi? Tán csak épen emnyi:
Zajgó éltünk megcserelelni csenddel;
Vagy csak álom, melyben megpihenni
Kell s követni, mit a vaksors rendel?
Nem leszünk mi többé aztán semmi,
Mert ki elment, az örökre ment el...
Perenyi éltünk és örök halálunk?
Kérdés után kérdés előtt állunk.

Radics György.

Családi tanács.

Édes anyám! Hozzá megyek biz én;
Meguntam a pártát.
„Már hogy mennél? Minden ujra kapsz még
Tíz oly öreg mátkát.“

Anyám! Ó csak kopasz, de nem oly vén,
Amilyenek látszik.
„Igazad van: javabeli ember,
De nem mutat bácsit.“

Hivatala se valami hitvány —
Hisz örökös díjnok!
„Az bizonyos, hogy kenyérrét nála
Sohse lesz mit sirnod.“

Csak az bánt, hogy oly nagyon köhécsel!

Elpatkol ma-holnap.

„Annak örülj; bár ifjan kerülsz mint

Ózvegy — eladónak.“

M. I. L.

OLASZ LEVELEK.

Irta:

Vlter Károly.

I.

Velence, 1880. jun. 18. án.

Budapesttől Velencéig, sokkal hosszabb az út, semhogy szükséges volna azt együttutában megtennünk akkor, mikor részben kéjtazunk, — részben pedig csak ismeret körünket óhajtnak utazásunk által gazdagítani. Römerbadban állapotam meg tehát pihenőre, Stajerország eme egyik fekvésére nézve legszebb furdóhelyén, hol a fenyvesek éltető édes balsam illatot lehelnek magukból. Erről azonban máskor és másutt, az olasz-levelek keretében, most nem válik be.

Tegnapelőtt léptem át az olasz határt. Európa k-rtjében vagyok, az Istentől minden jó, szép és hasznossal bőkezűen megáldott paradicsomban, hol kékebb az ég, enyhébb a levegő, dús és illatosabb a növényzet. Hová itju házaspáraink mézet enni, mellbetegink gyógyulni, művészeink pedig tanulni mennek. Melyet köitok megénekelték, írők meg annyiszor leirtak, festők számtalan változatokban ecseteltek s touristák ezerféle kareolatokban lerajzolni igyekeztek, de szépségeit eddig, sem az ó sem az új világ költői és művészei, ki nem meríthették teljesen. Ez az a föld, melyről mondják, midőn Isten megteremté, örömeben maga is sirt.

Más nép, más nyelv s más törvénnyel, más pénz is jár. Igénybe kell azért gyakran vennünk fejlesztési képességünket, a mi pedig mindég, egy-egy visszazökkenéssel jár, az élet prózájába.

En ezuttal vasuton közelítettem meg a vizen uszó csoda-várost.

A vonat gyorsan zakatolt át, a 222 boltozaton nyugvó laguna-hídon, s a tenger mintegy két részre látszott általa hasítottatni, mint az izraeliták vándorlásának idejében a vörös tenger.

Velence, már ismerős képet nyújtott nekem. Négy év előtt, épen e hóban, néhány feledetlen jó napot töltöttem benne. A visszaemlékezés eme napokra, most még szebbé varázsolta elem Velencét, mely különben is, külön bizarrságánál fogva, többször is képes az utazót magához vonzani.

Az indóházig csak eljutunk szárazon, inuét azonban gondola lesz a bérkocsi, a Canal-grande pedig az utca, hova gondolierórnk behajt, s mélabús „doh! doh!“ kiáltgatásával, a megannyi szemközt s oldalvást járó gondola mellett, páratlan ügyességel elsurran.

A velencei gondolák, rendesen egyforma fekete színű, hosszúdad alakú, elől-hátul hegyes szegbe végződő, elől rendesen hellebárdos, könnyű vízi járművek, melyeknek csak közép részük merül vízbe, elejük, hátuljuk pedig abból kiáll.

Velence fénykorában nagyon is pazarul állították ki a gondolákat, úgy, hogy ezt törvényileg kellett betiltani, s az egyszerű fekete színt behozni. Azon időből maradtak a gondolák egyszerűen egyforma feketék.

A szebbnél-szebb, de idő barnította márvány paloták, jobbról-balról elmaradoznak a sebes gondola mögött. A lagúnák vizében fürdik árnyuk. Hajdani lakóinak árnya pedig, a falakon belül kísért.

Napbarnította evezőnk, megszokott szivességgel, sorban nevezi meg a hajdani nobilisk családi férjeit, pontos megjelölésével a századnak is, melyből erednek, hozzá tevéen azt is, most miféle állami, magán vagy egyéb itt leírható s le nem írható célokra szolgálnak vagy sülyedtek le. Nagyon szórványosan bár, de mégis, magyar mágnási palotákat is láthatsz itt, hogy megbizonyosabban meggyőződhessél arról, hogy főuraink minden időben s helyen, költögették pénzeiket a hazán kívül.

ményeink vannak. Csak utaink rosszak, de ez oly baj, melyre nagyon is ráillik egy népdal ezen sora: "Hej, nincs annak patikája."

Don Carlos.

Ada, június 24.

Több utcánk és a piac kiköveztetése tárgyában f. évi június 1-én megtartott zárt ajánlati verseny alkalmával benyújtott 6 ajánlat, ezek közt volt 3 az egyes munkákra, a miért is figyelmen kívül hagytak. Az összes munkára ajánlkozott: Goldstein Zsigmond zentai 131.700 frt, Hirsch M. és S. pesti vállalkozó cég 122.360 frt, és Athanazkovits Márk szegedi kövező mester 108.836 frt. E szerint ezen vállalatot Athanazkovits Márkónak, mint legelőször ajánlattevőnek el kellett volna nyernie, de mivel a nevezett pesti cég képviselője Hirsch Mihály is az ajánlati összeget 108.836 frtra leszállította, tehát az adai böles előjárás és a képviselő testület igen érdemes többsége ezen utóajánlatot elfogadta és a megyei hatóságnak helybenhagyás végett előterjesztette.

Ilyen manipuláció a zárt ajánlatoknál szokásos eljárással homlokegyenest ellenkezik, és igen furcsa világot vet mint a nevezett cég képviselőjére, úgy a közgyűlésen mellette kardoskodó K. I. és D. G. bizottsági és kövező bizottmányi tagokra, hogy az eredeti ajánlati összegből, nem csekélynek mondható 14 ezer forintot leengedni (?) és úgy látszik, ha a szegedi kövező mester az árlejtésben részt nem vesz, az érdemes compániának aligha nem sikerült volna közpénztárunkat annyival megkorsítani.

Az összejátszás itt világosan kitűnik, azért elvárjuk a t. megyei hatóságtól, hogy a mostan tartandó közgyűlésen, ezen kézzel fogható alaptumot nem fogja helyben hagyni és az egész eljárást megsemmisíti.

r. l.

Válasz két nyilatkozatra.

Tisztelt Schmitt úr!

Ernyedetlen szorgalma, melylyel a tudományokat műveli, bő olvasottsága, sok irányú széles ismeretei, nemes toleranciája ellenvélemények iránt: tiszteltre gerjesztenek Ön iránt minden művelt észű emberet. E tisztelt és ama remény, hogy Ön is, kinek a felvetett kérdés kedvenc tanulmánya, egy kis eszmecserére végezt ki fog lépni távoli magányából — sugallták nekem, hogy Önnek és nem a majom-tanban tudomány nélkül tudományos meggyőződésű tizenegy bajnok közül valamelyiknek ajánljam szerény soraimat. A guynolási szándok sokkal távolabb volt tőlem, mint Ön a társas-élet nagyobb hullámainál. Miután így Ön meggyőződésem szerint sem kigunyolva, sem megsértve nincs, hanem igenis megvan tisztelve: a feltoladott tizenegy fogadlatlan prokátor eseten gorombaságát kacagom és a fogadlatlan prokátoroknak járó szokásos fizetést nekik ezennel kiutalványozom.

Kelt Zomborban június havában Tisztelője
Schölet Ephraim.

Nyilatkozat.

A „Bácska“ 25-ik számában tizenegy úr indítatva érezte magát a tudományos meggyőződés sérthetése érdekében kijelenteni, hogy a Schölet Ephraim-féle röpiratot, mely a teremtést a Darwin-féle fejlődés ellenében védelmezi, a józan ész és a tudomány vívmányok ellen intézett merényletnek tekinti.

Mínt hogy a szóban forgó kérdéssel szemben nekünk, mint nyilvánosság szerény szóvivőjének, álláspontot foglalni már a sokféle föltevéssekkel szemben is

kötelességünk: ime, tárgyilagos rövidséggel kockáztatjuk a kérdés elvi oldalára vonatkozó nézetünket.

Elég a legelemibb logika, belátására annak, hogy a tudományos meggyőződés sérthetenségét nem úgy biztosítjuk, ha egyik vagy másik tan mellett pártállást foglalva kardoskodunk; hanem inkább úgy, ha elegendő alanyi és tárgyi okoktól támogatott — bár talán magában véve hibás — meggyőződés, akárkinek minden terrorizálás nélkül nyilvánítani engedjük.

A szerk.

Szinészet.

Kedden, 22-én „Utazás a holdba,“ szerdán a „Köznyözt közönynyel“ c. vígjátékok kerültek színre, elég látogatott ház elött s mindkettő, de kivált az első, mulatságos előadással és elismerést érdemlő sikerrel.

Soha akkora közönséget még a zombori színház nem látott, mint a csütörtöki műkedvelő előadáson. A „Szigetvári vértanúk“ c. drámának első felvonása játszott. A hirtelen beállott irigy zivatar nagy zavarba ejtette a zsufoolt házat s oly makacsca fejlődött, hogy miatta fél óra múlva a teremben kellett folytatni a játékot. A terem a szó teljes értelmében tolongásig tele volt a legszebb közönséggel. És e közönség nem bánta meg a jelzett kis bosszantását a szeszélyes időnek; mert úgy a darab kiállítása, mint a föllépek élvezetes játéka minden várakozáson fölüli kielégítette. Neveket nem említnék, mert a föllépet hölgyek és urak ezt szerénységükkel össze nem egyeztetnék. Meglátszott ezen este, mire volnánk képesek mi zomboriak, ha többen s jobban összetartanánk. Milyen hamar lehetne a színházi alapot ily uton ezekkel fölszaporítani s mellette a legkellemesebb kölesönös mulatságot szereznünk.

A „Csipkerózska,“ (Lovász Aranka k. a. Zákó Milán úr), „Judith és Holofernes,“ (Karvázy Domonkosné urnó, Pál Antal úr), „Hit, remény, szeretet“ (Birvalszkyné Zákó Maja urnó, Zákó Szandi k. a., Hatos Mariska k. a.), című némajátékok, az előbbi darabban Zrínyi esküjénél háromszoros viharos tapsra ragadt közönséget még zajosabb tetszésnyilatkozatokra indították.

Az „Ilyenek ők mind“ c. közbeeső kis mulatságos vígjáték szinte sok műélvet nyújtott a díszes közönségnek, mely a játék után valóságos ostrom alá fogta a vacsoránál a műkedvelők asztalát, hogy velük elismerésül kezet szoríthasson.

A hallott sok szép toaszt közül leginkább kimagaslott az est főhőse, a volt Zrínyi, immár újra csak Karvázy Domonkos uré, ki a műkedvelő társulat összeállításánál is nyilvánult jó egyetértését a magyar és szerb művelt köröknek, méltó dícsérettel emelte ki s állandó folytatását kívánta. A fesztelen és urilag fehélt mulatságnak, csak a szép műkedvelői arckokra kívánsi hajnalnak előkandikálása vetett véget. Éljenek a derék műkedvelők!

Szombaton a „Bocaccio“ elég nagy közönséget vonzott össze, melyet azonban megint fölhajtott a terembe az eső. Jól játszottak.

Vasárnap a „200 év múlva“ bohózatot játszották. Afféle garasos komédia; sajnáljuk, hogy Balázs Sándor s nem valami német zenger követte el.

Különféle.

Egyházmegyei hírek. Dr. Haynald Lajos bíboros-érsek június 25-én Nagyváradra utazott, de július 5-ikére ismét visszatér székvárosába, hogy a papjelöltek felvételénél személyesen elnököljön.

Szabados Antal, a nagyobb papnevelde aligazga-

tója, a kisszeminárium kormányzója; Puck István, gajdobrai helyettes lelkész, a nagyobb papnevelde aligazgatója; dr. Városv Gyula, érseki levéltárnok, a kisszeminárium alkormányzója és egyuttal a nagyobb papneveldeben theologiai tanár; Macskovics Pál, bityi káplán, pedig az érseki hivatal iktatója nevezetett ki.

Szász Károly, ministeri tanácsos ur, vasárnap az egész délelőtten gymnasiumunkban töltötte, minden szertárt megvizsgált, s megígérte, hogy a nmlgú szakminister urnál az intézetnek minél előbbi kiépítése érdekében a szerzett sajnós tapasztalatok alapján pártolól fog szót emelni. Az igazgatótól s egyes tanároktól az iskola különös viszonyai föl behatólag tudakozódván, az esti vonattal, szívélyes bucsuvétel után a fővárosba távozott.

Beküldetett. A csatornán naponként százak fürdenek, a nagyobb rész persze a szabadban és a természetadta uszó ruhában. Tekintve, hogy ott nők és gyermekek is számosan megfordulnak s a nagy kamazoknak illemsértő szemérmelenségén irulva pirulnak: felhívjuk a kapitányságot, hogy úgy a szabad fürdő helyének alkalmas kijelölése, valamint a netáni rakoncátlanok példás megbüntetése által, ezen erkölcsrontó üzelmeknek végét szakítani hivatalos kötelességéből folyólag iparkodjék.

A m. kir. honvédelmi minister f. évi 4324. sz. a. kelt intézvényével, 1879. évi XXXVI. t. c. 30-ik §-a értelmében azon célból, hogy a községek lakbérösszeállítására soroztassanak s az osztályok szerint a bérek megállapíthatassanak, ezen bérek öt évről öt évre leendő kipuhatólástól elrendeli. Ezen magas intézvény folytán Zombor sz. kir. városban is, a lakbér kipuhatólására hivatott vegyes bizottság Hoffman Mihály elnöke alatt Ullmanszky Sándor es. kir. órnagy, Dimits Áron es. kir. százados, Szedényi Ede pénzügyi tiszt, s Thurszky Jenő bizottsági jegyző jelenlétében f. évi június hó 15-én ülést tartott, melyben a város területén lévő összes bérlakásokat rangfokozat szerint, úgy a mint azt a fentidézett törvény kívánja, részint adóbevallás, részint a bemutatott szerződések alapján összeállították. Az összeállítás rövid kivonata a következő: Ezredesi lakás bérvallás alapján összesen 3. Törzstiszti lakás részint bérvallás, részint a bemutatott szerződés szerint 13. Századosi lakás 22. Főhadnagy és hadnagy 15. Altiszti lakás 8. Az ugynevezett mellékszükségletek helyiségeül: raktár 1; kocsiszín 1, találtatott.

Ritka és érdekes előadás lesz a szerdán a színházban; a fővárosi gyermekelőadások mintájára, itt is alkalmunk lesz az ifjabb nemzedékből alakult csoporttól látni a „Peleskei nótárius“ jeles magyar bohózatot, mely darab már magában is igen mulatságos, hát még az apró óriások alakítása mennyire mulattatóvá fogja ez est sikerét tenni. S ha hozzá tesszük még, hogy előadás végeztével a néző társaság táncvigalma következik, úgy több titkot el sem kell árulnunk, hogy számos élvezők legyenek jelen e ritka és szokatlan eseményen.

Apatinban f. hó 17. a Dunában fekvő „Pohl“ szigetnél Ther Konrad ottani lakos, a Dunába fult Szabó János molnár tanonc hulláját fogta ki.

Bednár József, csataaljai plébános, szombaton Budapestől jövet, a hajón gutaütés következtében meghalt. Baján kitette a szerencsétlenek hulláját a Ferdinand Max, miután egész éjen át a földélzeten leketlenül ázni s kirabolni hagyta. A szegény élete delén volt s közszeretben állott.

A dalárdának falragaszaira kiválólag figyelmeztetjük közönségünket.

A helyben káraló német zengerek, ez a minden-

Ha a kíváncsiság egyik-másik ily ódon palotába be is visz bennünket, ott már csak a régi nagyság romjait látjuk. Elköltözött belőlük az élet s maradt csak az enyészett lassú működése.

A nevek ezuttal közelebről nem érdekeltek, úgy vélem szives olvasó, te sem lész azokra kíváncsi. A pusztá néven kívül, ugvis alig maradt fen egyebük a paloták urainak, bár a világ folyását igazgatták akkor, mikor Adria királynéja nem volt még oly vén.

Mert hát mind máskép volt ez akkor, mikor a hatalmas köztársaság hajói, büszkén szeltek az ocean s a földközi tenger hullámain, és midőn a szárazsá minden irányából, kincsesel gazdagsággal megrakodva tértek haza.

Máskép volt az akkor, mikor Velence pénz emberei, a világ legelső embereinek voltak bankárai, s Velence ősidők óta híres szép asszonyai, egy-egy fejedelemszerű udvart tartottak maguk körül s égető szemekkel junói termetükkel, holló fürteikkel, heves szenvedélyökkel syrenekként elbájolták mindeniket.

Máskép volt az akkor, mikor Velence fél Európával dacolt s megkevesbült lakóinak is egyegyed része nem volt oly földhöz ragadt szegény, mint most.

Aközben, míg a multra gondolunk, gondolánk is a Rialto márvány hidhoz ér. Nyüzsg fölöttünk s körülöttünk az élet.

A kalmár egész rábeszélő tehetségével kínálja árúit, a gyermek éktelen „cipole-cipole“ ordításával tulszárnyalni igyekszik a vizet és szirupot áruló embernek „acqua fresca, acqua“ kiabálásait, meglevén szívéből győződve, hogy a nagyma sem az utolsó élélmiszert.

Ez Velence legnépesebb helye, az állat és növényországából nyert éllelmi cikkeknek tarka-barka, a folytonos bögés, mekégés, csupa csipogás és gágogással zajos piaca, valóságos zibvásár, hol a fületlen gombon, madár tejen kívül mindent árulnak. Csak győzd mondani hogy: nem kell.

A hídfő melletti balpart, a halászköze, (pescheria) kik itt is, ép oly rátartók a mesterségükre, mint bárhol a Duna-Tisza partján. Talán sz. Péterre büszkék? mikor több halat találnak fogni. Külömben a halpiac Velencében érdekes is.

Láthaty itt mindenféle fogas és fogatlan, hosszú és gömbölyű, ráspolyos és pikkelyes, bajuszos és szárnyas halat, szines és szintelen kagylót, törpe és óriási ollós és ollótlan rákot, héjas és héjatlan csigát, kisebb nagyobb tengeri pókot, s egyéb ormányos és nagy-szaju tengeri szörnyet, miktől hemzseg a tenger.

Mindezt pedig oly tarka és élénk színben látod itt, hogy lehetetlen meg nem állapodnod egy kissé, ha nem is szereted történetesen nyáron, a halszapot. Lehetetlen hosszabban is meg nem bánulnod itt egy rakáson, a tenger eme meseszerű különlegességeinek gazdag választékát, mert Darwin Károly szerint, a mi erdeink, nem rejtenek annyi állatot magukban, mint az ocean mélyen fekvő erdő régiói, hol iszalag bozótok és fucus ágak, lágy lombjaikat szétterítik, s hol hegység mélységén sötétlő éjjelbe a világosságnak alig hatol be egyetlen sugara. A halpiac képe kicsinyben a vízi életnek.

Gondolánk a piacon S. Marco köpartját éri el.

Résztt átellenben maradt, a Punta della salute, a fővámház tornyának aranytól ragyogó golyóján nyugvó aranyos Fortunájával. Ugy csillog-villog az arany a napban, mintha csak az ifjú erőteljes Olaszországnak, nem is volnának a miénkhez hasonló pénzügyi mizeriái, s mintha azt is nem kísértené folyton, a deficit örökös átka.

Távolabb maradt el a nagyszerűen szép chiesa della Salute, a millio pilotára, 50 évig szakadatlanul s századokra épült kettős kupolás és kettős tornyú díszes egyház, melyet az 1630-ik évi szörnyű pestis emlékére emeltetett a városi tanács. Mindezt azonban most másodsorra, elég lesz csak futólagosan megtekiutni, úgy a mint utunk, mellettük elvezet.

Sz.-Márk tere kisebb-nagyobb változatokkal ezred éve áll már fenn, s ki tudja, meddig fog még fennállhatni? Az építészeti remekei vannak e téren összehalmozva, s ez építészeti remekekben, a művészetek még nagyobb remekei. Ha kellett, a félvilágról hordták halomra.

De hát tartunk rendet, illetőleg helyezkedünk el mindenekelött egy jó hotelben, mely a központban is legyen, meg szép kilátással is bírjon, szóval minden igényeknek megfelelően. — Olaszországban úgy sem az határoz tárcádra hova szállsz, hanem hogy miként tudsz alkudni.

Jó lesz tehát a „Luna.“ Ez a királyi kertnek épen átellenében van. Azután Velencében kertre birni kilátással, nem épen utolsó dolog.

Menjünk most mindenek előtt a campanillére Velence legmagasabb tornyába, mely a kupolás bazilikáról úgy maradt le, s jutott melléje, most pedig versenyre látszik kelni Libanon cedrusainak azon három példányával, mely a bazilika előtt áll, s a melyekre ünnepelemek alkalmával zászlót szöktak felhuzni.

Mondják hogy a többi között akkor is felhuzták hosszab időre a zászlókat, mikor mi Velencét elvesztettük, — de azért arany eső, ezután sem esett a város lakóira.

De ugylátszik — eltértem kissé a tárgytól. A A campanillére akartunk menni, ugye utitársam, feleségem? Jó lesz. Menjünk tehát. Tegyük meg a vagy 40, menedékes „fordulj-t a belső 4 fal mentében s azután felérünk!

Az igaz hogy I. Napoleon nagyobb comotiából, lóháton tette meg a felrándulást akkor, mikor még az európai diplomacia, az efféle mulatságoktól nem vette el a kedvét. Külömben azért ő sem láthatott többet. A sok belépti díjból meg is lehetett jól csináltatni a feljárót.

(Folytatása következik.)

nél elősdiőbb hazai svábbogárserreg, szombat este a Szabadkánál 15 vendéget még keveselvé, nem akart elkezdni gókerkedni. Ezek aztán mikor végre tíz óra felé rávakkantották a Jupla-jupla nótát, fölkerkedtek s eltakarodtak egy szálíg. Ez kevés; önértetes magyar embernek oda se kellene szolgálni.

O-Kanizsán f. hó 29-én „Aszalay uram leányai” fog műkedvelők által játszatni.

Sztankovics Lázár aláíró Ó-sztapárról tagadja, hogy a múlt héten a jegyző ablakán belöttek volna — szerinte csak követ dobta be csintalan gyerekek s az egész nem egyéb Sztapár megrovására költött rágalmánál. No, ha az igaz, hogy gyerekek dobta éjjel egy óraker követ, akkor a közérköles romlottsága eo ipso épen a cáfoló levélből kiviláglik, mert máshelyütt éjjel tájban már a jóra való emberek is aludni szoktak. Mi a cáfolat dacára fentartjuk, hogy belöttek; ha a tiltakozó nem hallotta is, hallotta a jegyző és háznépe. Megerősíti föltevésünket az is, hogy péntek éjjel a jegyző kertjében nyolc db negyedfü szép gyümölcsfát összeromboltak, a kerti veteményt marha módon elzúzták, szóval olyasmit követtek el, amit a hontentották is szégyelnének. Vagy tán ezt is gyerekek tették? Nyomában van az igazság a bünbandának s nemsokára kukoricára térdelteti a fenekedő sztapári nagykorú gyereket.

Csütörtökön, az évi záró vizsgálatok végeztével a helybeli állami főgymnasium tanárai Radits György igazgatónak vendégszerető házában búcsúvacsorára gyűltek össze, mielőtt a szünidőt élvezendők szétoszlának. A háziasszony veleszületett kedvességgel fogadta a családokat. Vacsora után jó cigányzene mellett tánc rögtönöztetett, melyeknek csak a korai éjjel vetett véget.

Szomoruan értesülünk, hogy Ruzicky György adó-

pénztárnok ur „a szolgálat érdekében” Szentesre helyeztetett át.

Ajánljuk a t. városi tanács pártfogásába a szelencsiek azon kérelmét, kik folyamodtak, hogy a Grositz háztól az Alexits-féle kocsmáig deszkajáró veressék azon a nagyon forgalmas úton.

A helybeli állami főgymnasium f. hó 29-én tartja a városi nagytérben évzáró ünnepélyét, melynek sorozata: 1. A „Szózat” Énekli a „Casinói dalárda.” 2. Vae, vae care pater. Humoreszk Jókaytól. Szavalja Balogh Ernő, V. oszt. tanuló. 3. Minden ország támasza talpköve a tiszta erkölcs. (Berzs.) Értekezés. Főolvasza szerzője: Lovász Márton, VII. oszt. tanuló. 4. Jutalomkiosztás. 5. Igazgatói búcsúszó. 6. A „Hymnus.” Énekli a „Casinói dalárda.” Ezen ünnepélyre az érdeklődő közönséget szívesen meghívja az igazgatóság.

Temesvárynak három hónap óta nálunk működő szintársulata a jövő hónap elején Ujvidékre rándul. Kívánjuk neki, de meg is várjuk az újvidéki kevés magyarnak ismert hazafiságától, hogy a náluk olyannyira ritka magyar színművészet érdekében legalább annyit tegyenek, amennyit mi, szinte vegyes ajku zomboriak, elkövetünk.

Egy füst alatt megemlítjük, hogy kezdik a színesnek a helyarákat fölemelni. Ugyan miért? Azt érdemli három hónap pártolás után a közönség? Vagy tán azért, hogy most már zenét se tartanak? Hitünk szerint árleszállítással ezen néhány utolsó előadásukat sokkal jövedelmezőbbé tehetnék.

Pávna. A kelleti marhavész behurcolásának megakadályozása okából f. hó 17-én Braun Móric és Rex József pr.-sz.-iváni kereskedők által szállított 297 db báránybőr foglaltatott le.

O-Kanizsán f. hó 15-én a Tiszából egy ezelőtt

5-6 nappal a vízbe fult ismeretlen hullát fogtak ki; ruházata után itélve, a közép osztályból lehetett a szerencsétlen.

Bezdánban péntek délelőtt egy 16 éves molnárfiú a Ferenc-József zsilip alatti járomhid mellett, revolverrel magát mellbe lötte. Az öngyilkolásnak oka még ismeretlen. L. Feri.

A városi műszaki bizottság f. hó 22-én erősen megvizsgálta a helyben dolgozó kazánokat és szodagyarakat s mind a legjobb rendben találta, kivéve a gőzfűrdőt, melynek feszmerője (manometer) rossz volt, de rögtön megjavították.

A rendőség köriratban szorítja a helybeli fakeskedőket, hogy a fát ez-entul meterbe rakják s táblán jelezzék rakásonként árárt; ez utóbbi parancs alá esnek a húsvágók is.

A helybeli 5. honvédszázalaj ujone-sorványa 8 heti oktatólagos gyakorlatait azzal fejezte be, hogy f. hó 23-án Tagányi százados ur parancsnoksága alatt menetgyakorlatot tartott Pr.-Szt.-Ivánra. Ez alkalommal örvendetes jelenségek mutatkoztak a kifogástalan rend- és menettgyelemnél. A legénység, a pr.-sz.-ivániaktól körülölvogva pihenő, a kivonult tisztek a sz.-iváni jegyzőhöz lettek meghíva, ki mint 48-as honvéd, újabb bajársainak látogatása által fölviszlanoyozva, rendkívüli vendégszeretetét még azzal fűszerezte, hogy régiebb honvédelmének néhány érdekes mozzanatát előadta. Miután a tisztek még a plébánosnál. Rónay képviselőnél, tisztelegtek, hol szintén fölötté elzékenyen fogadtattak, megharsant a sorakozó kürtjel, mire az ujonccsapat elindult és példás rendben és minden baj nélkül haza érkezett.

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Laptulajdonos és kiadó: **Bittermann Nándor.**

HIRDETÉSEK.

MAYER IGNÁCZ,

butorkereskedő

*-1.

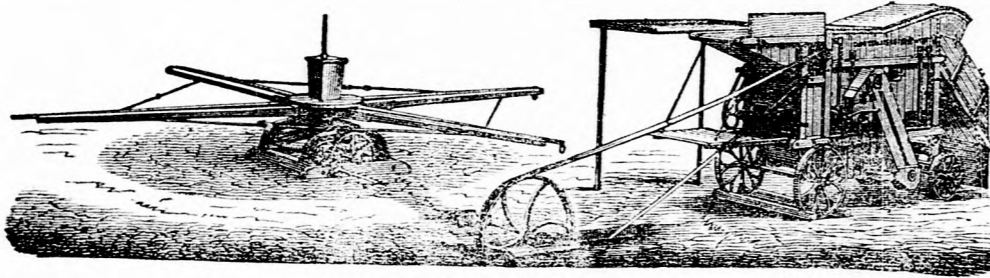
Zomborban, a Párizsi utcában,

ajánlkozik **mindennemű butoroknak elkészítésére**, raktáron tart bármily

ÚRI KELENGYÉHEZ SZÜKSÉGES CZIKKEKET,

szakmájába vágó tárgyakat a kívánathoz pontiglan híven **megrendel** s nem csak **jutányos árat** számít, de a butoranyagnak tartósságáért is kezeskedik.

Lakik a régi posta utcában, Riedl József-féle házban.

CLAYTON és SHUTTLEWORTH

gazdasági gépgyárosok.

Raktár: **BUDAPEST, váczi körút.**

Ajánlják valamennyi eddig létezett világtárlaton első jutalomdíjat nyert

gőzmozdonyokat, fa-, szén- és szalma-tüzelésre berendezve,

gőzcséplőgépeiket, biztosító (dobvéd) berendezéssel, továbbá

1-6 lovas járgány-cséplőgépeiket, tisztító és zsákoló szerkezettel,

gabonatisztító-rostálkat, boronálkat, szénagyújtókat, fűkaszáló- és gabonaszarató-gépeket, egyvasu úgy mint a híres szabadalmazott háromvasú elkészítet, valamint minden más egyéb gazdasági gépeket a legjutányosabb árak mellett.

Képes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve megküldetnek. 20-5.

ÁRAK

az osztrák államokra nézve.
frt. kr.
1/4 itcés palack 3 60
1/2 itcés palack 1 80
3/4 itcés palack 90
1 itcés palack 1 50

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weisser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tiszti főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátházás, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdőnyálkásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen gőrcsés-köhögés és számarhurutnál; elősegíti a nehez s megaludt nyalkakiképeket, a gegeingert azonnal enyhíti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, még az oly heves és gonosz aszkorköhögést is, s a vérnyását.

12-10

Használati utasítás.

Ezen szörpből naponként legkevesebb három theakanállal vétetik be, először éhgyomorra s aztán a 1-fekvés előtt, s két vagy négy itcés üveg használata után tökéletes gyógyulás következik be. A savanyú vagy zsíros ételek s igen erős italok élvezése elmulasztandó, más egyéb különös életmód nem kívántatik.

Mayer G. A. W.,
gyáros Breszlauban és Bécsben.

Kapható: **HEINDLHOFER R.** kereskedésében Zomborban.

ÁRAK

az osztrák államokra nézve.
frt. kr.
1/4 itcés palack 3 60
1/2 itcés palack 1 80
3/4 itcés palack 90
1 itcés palack 1 50

Hirdetmény.

Ezennel van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek egyszer használt liszteszsákokat 100 val 32 frtért, korpaszákokat 20 frtért ajánlani. Esetleg 3 havi várakozásra is.

Ajánlom egyben a felülmulatlan pesti hengeralmi finom lisztjeimet; kitűnő fehér és barna házi- és rozs kenyéret. Egész zsák liszt megvételénél a zsák ingyen jár.

Elfogadok cserébe lisztért és kenyérért mindenféle gabonát a folyó árban.

A belvárosban lakó állandó vevőimnek a kenyéret és más süteményeket fele áron süttetem meg. a külvárosi állandó vevőimnek ellenben ingyen.

Megsütés végett a kenyér naponta 8-8 1/2 óra közt, más sütemények 10-12 óra közt kúndók hozzám. Egy 15-17 éves fiú a környékből a kinek kedve van a kenyérsütést megtanulni, nálam azonnal felvétetik.

4-1. **Jonás S.**

MALOM ELADÁSI HIRDETÉS.

Egy legjobb állapotban lévő, különös jó forgó- és alkóvel ellátott jó tetőzetű, egy járatú száraz malomnak, és hozzá tartozó szoba, konyha és istállóknak öszves alkotó részei és elhordható anyagok szabad kézből — olcsón — eladók, és azonnal át- és elvihetők. — Feltételek kaphatók Popits István fűszerkereskedő és tulajdonosnál Zomborban róm. kath. templomház sarok boltjában. 3-3.

Pályázat.

Titel községben nyugdíjaztatás folytán üre sedésben jött községi jegyzői állomásra ezenné pályázat nyitattik.

Ezen állomással 600 frtnyi évi fizetés és 150 frtnyi lakbér van összekötve.

Felhivatnak tehát a folyamodni szándékozók, hogy a törvényben előirt bizonyítványikkal felszerelt folyamodványukat, folyó évi július hó 20-ig hozzám benyujtsák.

Titelben, 1880. június hó 10-én.

3-2. **Nikolics, szolgabíró.**

1863. — kig. 1880.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye felső 1-ső járásához tartozó 3524 lelket számláló Bikity községében betöltendő orvosi állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állomással járó javadalmazás következő: 1-ször évi készpénz fizetés 450 frt.

Látogatási díjak:

a) nappal . . . . . 20 kr.
b) éjjel . . . . . 30 kr.

A választás folyó év július 12-én reggel 9 órakor Bikity községében fog megtartatni.

Pályázni óhajtok a magyar, német és dalmát nyelv bírást kimutatni és az 1876. évi XIV. t. c. 143. §. értelmében felszerelt folyamodványukat július 10-ig ezen szolgabírói hivatalnál, azontul pedig a választás megkezdése előtt a helyszínen benyujtani kötelezetteknek.

Kelt Szántován 1880. június hó 12-én.

3-2. **Késmárky Béla,** szolgabíró.